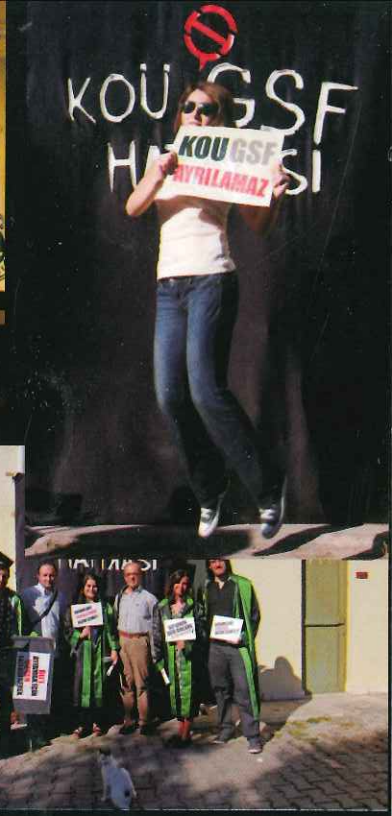

yeni
 tiyatrosu

ISSN: 1307 - 6965
Aylık Sahne Sanatları Dergisi

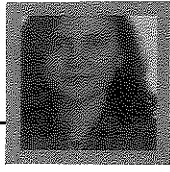
Temmuz - Ağustos 2011 Yıl: 4 Sayı: 29 8 TL

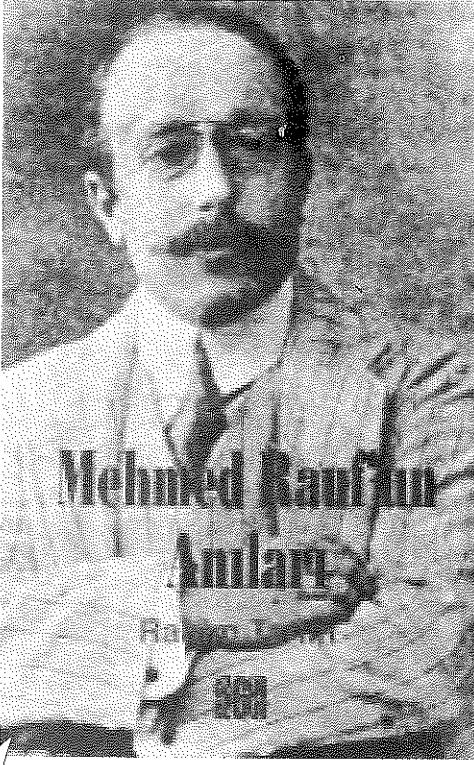
KOÜ GSF Ayrılmaz

Kitap Eki: Anne Devlin "Sadece Kendimiz" ve bir sürpriz kitap!

Mehmed Rauf Hakkında Yeni Bilgiler - 1

Mehmed Rauf, Türk edebiyatında *Eylül* romanının yazarı olarak bilinir. Servet-i Fünûn döneminin psikolojik roman türüne örnek olarak kabul edilen bu eserinin yanı sıra Mehmed Rauf çok sayıda dergi çıkarmış ayrıca tiyatro ile de yakından ilgilenmiştir. Yazarın çıkardığı bu dergiler arasında *Arz-ı Hâl* ve *Hayâl-i Cedîd* dergileri de yer almaktadır.

İlk sayısı 18 Mart 1910 yılında yayımlanan *Hayâl-i Cedîd* adlı derginin imtiyaz sahibi Mehmed Rauf'tur. Bu derginin ilk beş sayısı *Arz-ı Hâl* adıyla çıkmıştır ve bu sayılardaki bütün yazılar imzasızdır. Dergi, daha sonra yayın hayatına

Hayal-i Cedid adıyla devam etmiş ve derginin *Arz-ı Hâl*'in devamı olduğu da *Hayâl-i Cedîd*'in 18 Mart 1910 tarihli ilk sayısında okurlarına duyurulmuştur. Dergi haftalık ve 18 Mart 1910-24 Mart 1911 tarihleri arasında toplam 79 sayı çıkmıştır. Önceleri 4 sayfa olarak yayımlanan *Hayâl-i Cedîd* dergisi, 66. sayıdan itibaren 8 sayfa olarak çıkmıştır ve o zaman da imtiyaz sahibi Mehmed Rauf'tur. Gerek *Arz-ı Hâl* gerekse *Hayâl-i Cedîd* dergilerinin başmuharriri Türk edebiyatının ilk polisiye dizisi *Amanvermez Avnî'nin Serüvenleri* adlı seriyi kaleme alan Ebüssüreyya Sâmî'dir. Mehmed Rauf ile Ebüssüreyya Sâmî'nin tanışıklığı ise muhtemelen Mehmed Rauf'un Bahriye Mektebi'nde bulunduğu yıllara rastlamaktadır. Ebüssüreyya Sâmî, 1884-1894 yılları arasında Bahriye Nezareti Muhasebe Kalemî'nde çalışmıştır¹. Mehmed Rauf ise 1888 yılında Bahriye Mektebi'ne girmiştir.

Münir Süleyman Çapanoğlu, *Basın Tarihimizde Mizah Dergileri* adlı çalışmasında Mehmed Rauf'un, *Hayâl-i Cedîd* dergisinde Jüpon takma adıyla iki tiyatro eseri yazdığını söyler². Jüpon takma adı Mehmed Rauf için şaşırtıcı değildir. Hâlid Ziya, Mehmed Rauf için şöyle der: "Onun hayatta dört iptilâsı vardı: Aşk, ziynet, edebiyat, musikî."³ Aslı Fransızca jupondan gelen jüpon kelimesi iç etek anlamına gelir ve kadın ziynetinin önemli unsurlarından birini oluşturur.

Yazar, *Hayâl-i Cedîd*'de Jüpon takma adıyla sadece tiyatrolar değil yazılar da kaleme almıştır ve dergide bu takma adla yazdığı yazılar şunlardır:

Jüpon, "Laklaka-i Üsbüyye", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 49, 3 Eylül 1910.

Bu yazıda Hâlid Fahri'den ve Ahmed Midhat Efendi'den söz etmektedir.

Jüpon, "Laklaka-i Üsbüyye (Ramazan)", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 50, 7 Eylül 1910.

Dönemin önemli tiyatro adamlarından Mınak-

yan Efendi ile Burhaneddin Bey'den bahseden bir yazıdır. Ayrıca Fecr-i Âti topluluğundan, Rıza Tevfik, Hüseyin Suad, Cemil Süleyman, Ali Süha Bey, Rıza Nur, Cenap Şahabeddin ve Kilisli Rıfat ile Celâl Sahir'den alaylı bir şekilde söz eder.

Jüpon, "Laklaka-i Üsbüyye", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 52, 16 Eylül 1910.

Kâmil Paşa, Ferit Paşa ve Selanik'te bulunan II. Abdülhamid'den mizahî bir şekilde söz ettikten sonra etrafta Celâl Sahir'in Türk Derneği'ne üye olduğuna dair söylentiler dolaştığından bahseder.

Jüpon, "Laklaka-i Üsbüyye", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 54, 23 Eylül 1910.

Fecr-i Âti topluluğunu ve Burhaneddin Bey'in Napolyon'u oynadığı bir piyeste ata sağdan binmesi üzerine tevkif edilmesini anlatır.

Jüpon, "Vakvak – Vükelâ İmtihanı 6: Cavid Efendi", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 55, 28 Teşrin-i evvel 1910.

Bu yazı Mehmed Câvid hakkındadır.

Jüpon, "Mudhike-i Üsbüyye", *Hayâl-i Cedîd*, nu: 56, 1 Teşrin-i Sâni 1910.

Burada, Salâh Cimcoz ve Celâl Esad'ın birlikte yazdığı ve Mınakyan Kumpanyası tarafından oynanan *Selim-i Sâlis* piyesinden söz eder.

Yazar, bu yazıların neredeyse hepsinde Fecr-i Âti edebî akımını mizahî bir dille eleştirmiş, ayrıca dönemin tiyatrosundan bahsetmiştir. Bunların içinde Mehmed Câvid için kaleme aldığı yazı istisnadır. Söz konusu yazıyı "Vükelâ İmtihanı" üst başlığında bu sütunu yazan Korse Bey, Avrupa'dan zamanında dönemediği için Korse Bey'in yerine onun üslubuyla kaleme almak zorunda kaldığını belirtir.

Derginin 18 Ekim 1910 tarihli 60. sayısında ilginç bir yazı vardır. Bu yazıyı, "Jüpon Bey'in Mektubu" başlığıyla Korse kaleme almıştır.⁴ Yazıda Korse, Viyana'ya gittiğini ve orada derginin imtiyaz sahibi Rauf Bey ile görüşüğünü, Rauf Bey'in afiyette olduğunu ve onunla birlikte orada bir süre tedkikât ile uğraşacağını söyleyerek yerini başka birine bırakacağını belirtir. Mehmed Rauf, *Zambak* isimli eseri nedeniyle yargılanmış, 17 Haziran 1910 yılından itibaren sekiz aylık hapis cezasına çarptırılmış ve askerlikten ihraç edilmiştir.⁵ Muhtemelen burada Rauf Bey'in Viyana'da olması ve afiyette bulunmasıyla bu konuya işaret edilmektedir. Bundan sonra dergide Jüpon imzasıyla sadece *Bohça* piyesinin tefrikaşı devam edecek, bu isimle herhangi bir yazıya rastlanmayacaktır.

Bu yazıların dışında Mehmed Rauf, yukarıda da belirtildiği gibi dergide iki tiyatro eseri tefrika etmiştir. Bunlardan ilki derginin 28 Teşrin-i Evvel 1910-18 Teşrin-i Sâni 1910(nu: 55-60) tarihleri arasında yayımlanan *İki Ebe Bir Gebe*

isimli vodvildir.⁶ Diğeri ise derginin 25 Teşrin-i Sâni 1910-11 Mart 1327(24 Mart 1910) (nu: 61-77) tarihleri arasında yayımlanan *Bohça* isimli üç perdelik komedisidir. Burada yayımladığı iki eserinden *Bohça* isimli piyesi hem yazarın edebî çizgisi hakkındaki değerlendirmeler hem de tiyatro tarihine katkıda bulunmak amacıyla Latin harflerine aktarılmıştır.

Bohça (Tefrika 1)

Mudhike 3 Perde

Muharriri: Jüpon Bey

"Her hakkı mahfûzdur"

Eşhâs

Ali Salih Efendi – Anadolu bir mebus 50 yaşında

Aleko Efendi – Müskirât tüccarı 46 yaşında

Madam Aleko – Zevcesi 30 yaşında

Şemsi Bey – Tüccar kâtibi 22 yaşında

Madam Ameli – Pişano muallimesi 60 yaşında

Madam Luici – Otel sahibesi 45 yaşında

Bir Garson

Nebil Bey – İstanbul mebusu 27 yaşında

Emced Bey – Selanik mebusu 26 yaşında

Can Bey – İzmir mebusu 27 yaşında

Birinci Perde

Sahne

Beyoğlu'nda bir otelin oldukça temiz misafir odası. Ortada bir masa, etrafında birkaç iskemle. Sol ve sağ uca uzunca bir kanepeler. Karşıda bir koltuk, üç iskemle. Köşeleme bir kapı. Kapının karşısında bir yazı masası. Üzerinde kâğıt, kalem vesâire. Bir de çingirak. Orta yerde de bir kapı.

Sahne boş

Perde açılınca kapıdan çember sakallı Ali Salih Efendi, siyah redingot, siyah palto, yana çarpılmış siyah kısa boyun bağı, şal rengi bir yelek, bolca bir pantolon, ayağında kundura potin, başında kırmızıca bir fes, elinde şeritli bir çanta ile muhkemce bağlanmış sarı, büyük bir bohça olarak girer.

Birinci Meclis

Ali Salih Efendi- yalnız

Ali Salih Efendi – Çümenüfere bininceye kadar su nâzırının oğlu beni rahat bırakmadı. Arkamdan direk direk bağmıyor: Beyoğlu'ndaki otellere git! Bahçe kapısına inme! Mebussun... Frenkler iştirise ayıp olur... Vallah... Hay gidi zamane gençleri... Bereket versin bu bohçayı gecedem saklamıştım. Yoksa Frenk yolcuları gibi

eşya davuluyla göndereceklerdi. (Bohçayı kanepenin üzerine bırakır)... Ha şöyle... Yedi ceddinden kalma âdet... Sadrazam paşanın hediyesini davulun köşesine atayım da birisi anahtar uydursun. Koskoca maârif nâzırının emanetleri hep o Frenk icadı davullara girsin de herkes üzerine otursun. Öyle mi? (Hiddetle) Eğer bu bohçama, eşyama müdâhale ede edilir... Alimallâh istifa edecektim. (Biraz dolaşır, sonra hiddeti biraz geçerek) Hristiyan oteli ama... Temiz. Ne diyeyim? Allah için söylemeli... Oh... Ne de yoruldu. Şuraya bir yerleşeyim... (Koltuğa yerleşir) Oh...

(Kapıdan başı tuvaletli garson girer ve hemen kanepede üzerindeki bohçayı yakalar.)

İkinci Meclis

Ali Salih Efendi- Garson

Ali Salih Efendi – (Koltukta hızla doğrularak) Hişş... Bırak onu, bırak. İçinde mukavva kutu filan var.

Garson – (Rum şivesiyle) Affedersiniz efendim. Bu odada bohça durmaz. Odanıza götüreceğim. Hiç merak yapmayınız. Burada bir şey kaybolmaz. Her tarafemin.

Ali Salih Efendi – Daha oda moda belli değil ayol... Hemen şimdi geldim. Kapıcı bana burayı gösterdi, kendisi bilmem nereye cehennem oldu?

Garson – Siz bende bırakın. En güzel oda sizde...

(Tefrika 2)

Ali Salih – Şöyle örselemeden sakla. İçinde kırılacak şeyler var. Şimdi yine isterim. (Kendi kendine) Ama herifin gözleri pek fena (cehrî) yok kuzum yok... Sen onu bırak.

(Kapıdan Madam Luici görünür. Otel sahibesi biraz yaşlı, fakat güzelce bir kadın. Siyahlar giymiş. Ali Salih Efendi'yi başıyla selamlar.)

Üçüncü Meclis

Ali Salih Efendi- Madam Luici

Ali Salih Efendi – (Kendi kendine) Bu kadın kim? İnsanı bayağı huylandıracak. İşte İstanbul'un âdât-ı sakamesinden biri daha. Vatandaşın gençleri böyle içi dışı bellisiz otellere iniyor, sonra karşısına böyle hoşça kadınlar çıkıyor.

Madam Luici - (Tamamen içeriye girerek) Safa geldiniz efendi. Ben, otelin sahibesiyim. Emrediniz nasıl oda istersiniz? Kaç gün kalacaksınız?

Ali Salih Efendi – Hoş bulduk madam. Evvelâ size rica ederim, doğru söyleyiniz, oteliniz

kalabalık mı?

Madam – Hiç merak yapmayınız. Size üst katta oda buluruz. Kalabalığı duymazsınız bile. Hem misafir çok değil ki... Hem de size bir zarar gelmez. Yemekten yemeğe birbirinizi göreceksiniz.

Ali Salih Efendi – Ne olduğu bellisiz misafirler olmasın da... Bilirsiniz madam, biz biraz titizeyiz...

Madam – Her şey temiz. Her odamız güzel. Misafirlerimiz sizin gibi akıllı uslu efendiler. Namuslu, nazik madamlardır.

Ali Salih Efendi – (Kendi kendine) Madamlar mı? Desene ki burada rahat, huzur mefkûd. (Cehri) Madamlar genç midirler?

Madam – Namuslu olmak şartıyla hepsi gelirler. Çoğu kocalı kadınlardır.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Allah vere de kocaların kocaları sahfînden kocaları olsa. (Cehri) Pekâlâ. Ben mebusum. Şimdilik bir yer buluncaya kadar rahat edersem burada kalmak niyetindeyim, bana iyi bir oda. Emniyetli bir dolap.

Madam – Buyurunuz gezelim. Beğeniniz. Hangi boş odayı arzu ederseniz emrediniz.

(Ali Salih Efendi kalkar, bohçasını yakalayarak madamı takip eder. Madam köşe kapısına teveccüh eder.)

Madam – Burası aşağı kat salonu. Yemek için üzülme. Sofra takımlarımıza diyecek yok. Kim geldiyse yemeklerimizi, takımlarımızı beğendi. (Ali Salih Efendi'ye döner, birden bohçayı görünce şaşırarak) A... Bu bohça ne? Siz bununla mı geldiniz?

Ali Salih Efendi – Zâhir... Başka ne ile geleyim. Ben davul kullanamam, içinde emanetler var.

Madam – (Kendi kendine) Bu adamı niçin kapıdan salıverdiler. Pek bayağı bir şey olacak (cehrî) fakat niçin siz taşıyorsunuz. Şuraya bırakınız. Garson odanıza götürür.

Ali Salih Efendi – Nene lazım madam. Sen yoluna devam et. Ben nereye, bohçam da oraya...

Madam – (Kendi kendine) Ne garip adam...

(Yürürler. Kaybolurlar. Bir müddet ayaklarının gürültüsü işitilir. Sahne bir müddet boş kalır. Biraz sonra kapıdan beyaz esvaplı, beyaz boyun bağlı, sarı potinli, şıkça olduğu hâlde Şemsi Bey girer.)

(Tefrika 3)

Dördüncü Meclis

Şemsi Bey – yalnız

Şemsi Bey - (Mendiliyle terini silerek koltuğa oturur.) Onları kovalamaktan canım çıktı. Karım

yaşlıca diye herifin alırdığı yok ama, yanından da ayrılmak taraftarı değil. Kadın hakikaten yaşlıca... Fakat belli ki daha kırkına varmamış. Şu bir hafta içinde ne olursa olsun bir tecrübe daha yapacağım. Benim ne deli olduğumu bilse öyle gece geç vakitlere kadar benimle eğlenmez a... Âh fakat dün gece... Dilimin ucuna geldi de söyleyemedim. Şeytan karı lakırdıyı öyle kıvamına getiriyor ki kendisi istediği gibi eğleniyor. Bana laf bırakmıyor...

(Ayağa hızla kalkar, biraz dolaşır)

- Bu ağustos akşamında beni Şişli'ye kadar yordu. Kocası zengin olmasa çoktan ele geçmişti ya... Âh fakat kocası... Zaten cvli adamlara öteden beri husûmetim vardır. Evvelâ budalalıklarına, sâniyen bilâ-tereddüd bir kadına tamamen sahip olduklarına patlarım. İşte gel sen böyle nice karı kocaların birbirinden gizli dönen manevralarını bil de sonra evlen... Allah göstermesin. (Biraz durur, düşünür) Fakat kadın hoş. Zaten yaşı otuzu geçince kadma bir tatlılık gelir, derler ne doğru söz.

(Yine düşünür. Sonra hızlı hızlı yürüyerek)

Uğraşacağım... Ta elime geçirinceye kadar çabalayacağım. İcabında Madam Luici'ye de açarım, herif müskirât tüccarı ama hiç sarhoş olduğu da yok. Vâkıa onu ayık iken de avutmak kabil ya... Ne ise... Akşam oldu, şimdi dönerler.

(Kapıdan Ali Salih Efendi girer. Şemsi Bey'i görünce kendi kendine dudağını bükerek kanepeye oturur.)

Beşinci Meclis

Ali Salih Efendi- Şemsi Bey

Şemsi Bey – (Kendi kendine) Bu herif de nereden gelmiş acaba? Bu da Türk olacak. Koca kışlık kaputla bu nereden geliyor? Of otelde Türk yok diye rahat edeceğimi zannediyordum. Acaba hangi odaya yerleşti. (Ali Salih Efendi'ye hitapla) Safa geldiniz efendim. Nereden teşrif?

Ali Salih Efendi – (Kendi kendine) İstanbul züppelerinden olacak... (Cehri) Safa bulduk oğlum, Anadolu'dan geliyorum. Mebusum. Siz de bu otelde misiniz?

Şemsi Bey – Evet efendim. Ben de tüccar kâtibiyim. Burada biraz işim olduğundan bir hafta kadar daha kalacağım.

Ali Salih Efendi – (Kendi kendine) Şundan biraz malumat alayım. (Cehri) Kaç gündür buradasın oğlum?

Şemsi Bey – Sekiz gün oldu. Odam rahat. Yataklar temiz. Hiç şikâyetim yok.

Ali Salih Efendi – Bana da Eyüb denizine bakar bir oda düşmüştü. Fena değil ama... Yanımdaki odada içki tüccarı varmış... Gürültü ederlerse hiç

gelemem.

Şemsi Bey – (Kendi kendine) Âh ne bahtiyarlık... Ta onların yanına... Acaba şu herifle uyuşsam. Fakat pek aksi olacak (cehri) benim üstümdeki katta olacak... Zararsız efendim.

Ali Salih Efendi – Öbür taraftaki oda da boş olacak. Ses sada çıkmıyor. Kuzum oğlum. Doğru söyle buraya fena kadınlar filan girer mi?

(Tefrika 4) Şemsi Bey – Bu... İşte ben de onun için burayı intihâb ettim. Ancak birkaç kadın var, onlar da namûs-ı mücessem...

Altıncı Meclis

Evvelkiler- Mösyö ve Madam Aleko

Ali Salih Efendi – Kuzum oğlum, saat kaç?

Şemsi Bey – 11 buçuk!

Ali Salih Efendi – (Hayretle) Aman Yarabbi saat henüz yedi! Bu ne fark? Beş dakika evvel on dakika, yirmi dakika... Böyle yedi saat fark... (Güler)

Şemsi Bey – Hayır efendim, bu otelde zevâlî saat kullanılır. Vâkıa fark etmez ama tabirler daha başka, daha doğrudur. Mesela sizin saate göre yemek yedidedir. Yine hep bir hesap...

Ali Salih Efendi – Kıyamet alâmetleri. Kıyamet alâmetleri... (Hepsi gülümserler)

Madam Aleko – (İşvekârâne Şemsi Bey'e) Mon bey. Yeni misafir efendimiz ile bizi görüştürmez misiniz?

Ali Salih Efendi – (Gülerek) Deminden beri görüşüyoruz ya... (Kendi kendine) Vallahi tuhaf. Ama sakın bu görüştürmek başka bir türlü görüştürmek olmasın.

Şemsi Bey – Bu... Burada préserter⁸ olmadan görülmüş.

Ali Salih Efendi – Ha... Ne ne... Ne olmadan kuzum bir daha söyle. Görüşmek için de mi şart şurt var?

Şemsi Bey – Tabii. Bakın préserter edeyim de öğreniniz.

(Madam ve Mösyöye hitapla) Madam, mösyö, bizim députêlerden⁹ bir zât-ı muhterem. Préserter ederim.

Madam ve mösyö – Teşekkür ederiz efendim.

Ali Salih Efendi – (Hiddetle kalkarak) Ne... Yo... Oğlum. Sen haddini tecavüz ediyorsun. Ben zâtına matına bilmem. Lakırdımı geri al. Şimdi beni fena fena söyleteceksin.

Madam ve mösyö – (Şaşırarak) Ne oldu efendim?

(Ali Salih Efendi başını çevirir)

Şemsi Bey – Affedersiniz efendim, haddimi filan tecavüz ettiğim yok, burada âdet böyledir, görüştürmek böyle olur.

Ali Salih Efendi – Hay ne diyeyim, o su

nâzırının oğlu olacak züppeye... Başımı derde soktu. (Oturur)

Şemsi Bey – (Mösyö ve madama işaret ederek yavaşça) Biz kendimizle meşgul olalım. Pek aksi bir şey. Hep lafı ters anlıyor. Civilizé¹⁰ bir adam değil ki...

Madam – Fakat ayıp oluyor. Député diyorsunuz.

Şemsi Bey – (Omuzlarını kaldırarak) Zararı yok.

Aleko Efendi – Ben konuşurum. (Yanına yaklaşarak Ali Salih Efendi'ye) Siz bu gençlere, çocuklara bakmayınız efendim. Buyurun biz yukarı salona gidelim. Biz bize konuşuruz. İhtiyâc-ı memleket hakkında müdâvele-i efkâr ederiz.

Ali Salih Efendi - (Nezaketle) Peki efendim, buyurunuz.

(Yan yana köşe kapısından kaybolurlar)

Yedinci Meclis

Madam Aleko – Şemsi Bey

Şemsi Bey – Madam, bugün sizi takip ettim. Jardin de Paris'nin önüne kadar arkanızdan ayrılmadım. Öyle olduğu hâlde hiç bakmadınız bile. (Kendi kendine) Bu akşam hepsini itiraf edeceğim. (Cehri) Bilseniz madam.

(*Tefrika 5*) Madam - (Yavaş yavaş yürüyerek kanepeye oturur) Teşekkür ederim. Zahmet etmişsiniz. Mutlak yolunuz düşmüştür de...

Şemsi Bey - (Yanına yaklaşarak) Hayır, madam. Yolum düşmedi. Mahazâ sizi elde etmek için takip ettim. (Yanına oturur) Rica ederim madam. Benimle istihzâ etmeyiniz. Artık kâfi. Dün gece hiç uyuyamadım. Hep düşündüm.

Madam - (Kahkahalarını salıvererek) Şüphesiz uyuyamamak, tahta kurusundan ve düşünmek işsizlikten olacak.

Şemsi Bey – Hayır madam, rica ederim eğlenmeyiniz. Ben, yalnız sizi düşünüyordum.

Madam - (Calî bir hayretle) A... Beni mi? Siz ha oğlum yerinde bir adam... Beni düşünerek uyuyamasın. (İşvekârâne Şemsi Bey'e bakarak) Tuhaf... Demek beni seviyorsunuz?

Şemsi Bey – Bugüne kadar anlamadınız mıydı madam? Çıldırıcasına... (Madamın elini tutar, o mümânaat etmez. Ağzına götürür. Madam, Şemsi Bey'in yüzüne bakarak gülümser, bu aralık dışarıda Ali Salih Efendi'nin sesi işitilir.)

Ali Salih Efendi - (Dışarıdan bağırarak) Müskirât nizamnâmesine ait olarak bohçanın içinde kaldı. Bu nasıl iş? Oda benim değil mi? Kim kilitledi de defoldu gitti?

Şemsi Bey – (İşiterek) Âh madam tahta kurusundan değil.

(Kapıdan Ali Salih Efendi girer. Evvelkiler sıçrayarak ayrılırlar. Ali Salih Efendi birdenbire şaşırır.)

Sekizinci Meclis

Evvelkiler- Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - (Başını sallayarak kendi kendine) Ha... Dehşet... Biz yukarıda müskirât nizamnâmesi ararken burada da bizim tüccar kâtibi tahta kurusu kanunu tanzim ediyormuş. Fena değil. Su nâzırının oğlu tevekkeli beni buraya göndermemiş (gülerek cehri) affedersiniz efendim, rahatsız ettim. Fakat odamı kilitlemişler, müskirât nizamnâmesinin evrâkı bohçanın içindedir de... Galiba sizin de başınıza geldi!

Madam - (Şaşırarak) Ne başımıza geldi?

Ali Salih Efendi – Yok, siz de nizamnâme yapmakla meşgulsünüz de...

(Kapıdan siyahlar giyinmiş, ihtiyar bir kadın kolunda sarı bir bohça olarak girer, huzzârî selamlar. Arkasından Madam Luici girer. Garson bohçayı alır.)

Dokuzuncu Meclis

Evvelkiler- Madam Ameli, Madam Luici

Ali Salih Efendi - (Sarı bohçayı görünce garsona koşarak) Bu bohçaya dokunma demedim mi? Canım madam otelinizin uşakları ne izânsız herifler. Seksen defa söyledim ki dokunma.

(Bohçayı çeker. Garson şaşırır, Madam Ameli de bohçaya yapışıır.)

Madam Ameli - (Hiddetle bağırarak) İçinde kırılacak şeyler var. Âh kaymeni!! Bu sakallı nereden musallat oldu? Madam kurtarınız bohçayı. Bir şey ziyan olur, hemen parasını isteyecek.

(Herkes şaşırır. Madam Luici mübârizlerin arasına girer. Yine Ali Salih Efendi'nin bağırması işitilir.)

Ali Salih Efendi - (Bağırarak) E... Kırılacak şey olduğunu biliyorsun da ne çekersin musibet kadın. Maârif nâzırının hediyesi kırılacak. Yahu... Hişttt...

Madam Luici – Bohça sizin değil efendi, madamın bohçasıdır. Sizininki de sarı ama... Bu değil. Bırakınız rica ederim.

Ali Salih Efendi - (Bırakarak) Ya benimki nerede? Odamı kilitlemişsiniz. Bohça içeride kim bilir ne oldu? Müskirât nizamnâmesinin kâğıtlarını alacağım. Bir türlü anahtar bulamadım. Bu nasıl iştir canım? Hani bu otelin intizâmı... İyiliği.

Garson – Anahtar kapı yanında duvarda asılıdır.

Üzerinde durmaz. Hep oraya koyarız.

Ali Salih Efendi - Hay Allah müstahakınızı versin. Aklım başımdan gitti. (Çıkar)

Madam Ameli - Bu efendi delidir. (Garsona) Götür odama bohçayı.

(Madam Luici'ye) - Kuzum madam, bu gecelik temiz bir oda...

(Madam bohça ile çıkar)

Madam Luici - Hazır madam söyledim.

Şemsi Bey - (Madam Aleko'ya) Bu akşam eğlencemiz çok. Fakat sözümüz yarım kaldı.

Madam Aleko - Sonra konuşuruz. Şu gitsin hele. Madam Ameli (iskemleye oturarak) oh yoruldu. Yarın erken vapur kalkacak.

Madam Luici - Buyurunuz odanıza, soyunursunuz şimdi yemek çıkacak.

Madam Ameli - Peki madam... (Birlikte çıkarlar)

Onuncu Meclis

Madam Aleko - Şemsi Bey

Madam - Çok tuhaf adamlar geliyor. Yemekte çok güleceksiniz hele sizin de bu akşam tuhaflığımız üzerinizde. (İkisi de oturur.)

Şemsi Bey - Tuhaflık değil madam. Ben ölüyorum. Kaç gündür ne ıztıraplar çektiğimi bilseniz. Buradan bir türlü ayrılamayacağım.

Madam - (Yine kahkahalarla gülererek) Demek hep benim için. Peki ne yapalım? Benim elimden ne gelir?

Şemsi Bey - (Yavaşça) Sizin elinizden pek çok şeyler gelir madam.

Madam - Ne gibi?

Şemsi Bey - Her şey dedim ya... Mesela bu gece ben kapıyı hafifçe tıkdırdıktan sonra açıp gelseniz.

Madam - A... Nasıl olur? Mösyöyü unutuluyorsun ama...

Şemsi Bey - O, hiçbir şey duymaz madam. Ben gazları söndürürüm. Siz yalnız dikkat ediniz. Komşu odada bizim sakallı Türk vardır, o uyanmasın.

(Yine madamın ellerini tutarak ağzına götürür, dışarıdan yine Ali Salih Efendi'nin bağırması işitilir.)

Ali Salih Efendi - (Dışarıdan) Canım, yemek vakti alafranga için de geçti. Alaturka için de. Seksen saat aç duracak değiliz madam. Yemek ne vakit çıkacak? Yoksa hâlâ pişmedi mi?

(Kapıdan girer. Evvelkiler sıçrarlar.)

On Birinci Meclis

Evvelkiler - Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - (Gülerek, kendi kendine)

Ha... Yemek pişmiş de mercimek bile fırına verilmiş desene... (Ciddi) Âh affedersiniz efendim, hep böyle sizi rahatsız ediyorum.

Madam - (Kızarak, Şemsi Bey'e) Off... Bu adam nereden musallat oldu?

(*Tefrika 6*) Şemsi Bey - Estağfurullah efendim, fakat siz rahatsız oldunuz galiba. Akşamdan beri biraz hiddetlisiniz hiç emrinizi dinlemiyorlar.

Ali Salih Efendi - Yok... Siz rahatsız olmayın da zarar yok. (Kendi kendine) Ben pişmiş aşa su katmayayım da yukarıki herif müskirât nizamnâmesinden sonra boynuz kanunnâmesini tedkik etsin.

Hay gidi İstanbul otelleri... Kocasının müskirât nizamnâmesi, aşağıda karısını sarhoş ediyor... Biz de buradan defolup kurtuluncaya kadar boynuz nizamnâmesine tâbi olacağız. Eh mebuslukta her şey olur. Bakalım daha neler göreceğiz. (Gülerek çıkar.)

On İkinci Meclis

Madam Aleko - Şemsi Bey

(Şemsi Bey, madamın elini yine tutar, otururlar.)

Şemsi Bey - (Hiddetle) Bıktım bu heriften. Hiçbir dakika rahat yok. Nereden de geldi, başımıza bela oldu. Allah vereydi de bu geceki işimize mâni olmasaydı.

Madam - Nasıl işimize...

Şemsi Bey - (Yalvararak) Madam rica ederim, yapmayınız demin vaad etmemiş miydiniz? Sizinle yalnız görüşmek, konuşmak... Sizin huzurunuzda birkaç dakika yalnız kalmak istiyorum.

Madam - (Ayağa kalkarak kendi kendine) Kabul etsem ne olur, sanki? Benden on on beş yaş küçük, fakat ne zararı var? Ama birdenbire yüz vermemek lazım. (Ciddi) Yok, Şemsi Bey... Benim kaçmaklığıma sebep olacaksınız. Böyle aksi misafirler varken ben gece odamdan dışarıya çıkamam.

(Şemsi, ayağa kalkıp madamın ellerini tekrar yakalar. Kapıya kadar gelirler. Şemsi sarılır.)

Şemsi Bey - Âh... Rica ediyorum, reddetmeyiniz. Sizi nasıl şiddetle sevdiğimi bilerseniz...

Madam - (İşvekarâne gülererek) Şemsi Bey, kendine gel. Çocukluk ediyorsun. Ben senden kaç yaş büyüğüm biliyor musun?

Şemsi Bey - Zararı yok. Yaşın maşın ehemmiyeti olmaz. Ölüyorum. Merhamet. Bir haftadır sizi düşünüyorum. Dün gece sabaha kadar uyuyamadım.

Madam - (Yine alay ederek) İşte dedim ya...

Tahta kurusundan olacak.

(Dışarıdan çingırak sesi işitilir. Bir müddet sonra Ali Salih Efendi içeri girer. Onları kapının yanında görünce şaşırıp kalır. Onlar ayrılırlar.)

On Üçüncü Meclis

Evvelkiler - Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - (Gülerek) Ayol nerede kaldınız hâlâ yemeğe gelmeyecek misiniz? Daha tahta kurusu bahsi bitmedi mi?

Madam - (Ciddi) Nasıl tahta kurusu?

Ali Salih Efendi - Hayır, birkaç defa rahatsız ettim, acaba tahta kurusu diye bana mı söylüyorsunuz diye merak ediyordum da...

Şemsi Bey - Aman efendim, size söylemek haddimiz mi? Otelde çok tahta kurusu var da, gece nasıl uyuyacağız diye düşünüyoruz.

Ali Salih Efendi - Merak etmeyin, tahta kuruları sizi yemez. Onlardan evvel siz birbirinizi yiyeceksiniz. Haydi bakalım yemeğe.

(Madamla Şemsi Bey çıkarlar. Ali Salih Efendi biraz yalnız kalır.)

Ali Salih Efendi - (Gülerek) Âh su nâzırının oğlu? Başımı derde soktun. Beni daha Mebûsân açılmadan nizamnâme tedkikine memur ettin. (Biraz düşünür) Vay gidi tüccar kâtibi vay... Ne iyi bir poliçe yakalamış. İçki tüccarı da bilmeyerek ciro edip duruyor. Bir şeyden haberi yok. Zanta manta diye az kaldı beni aldatacak, göz göre göre bana da imza ettirecekti. Ben de yemeğe çabuk gideyim. Bunlar pişmiş mercimeği bir daha fırına vermesinler. Çok pişirse mide bozar. Âh İstanbul... Âh tevekkeli mi su nâzırının oğlu çırpınıyor.... (Çıkar)

Perde iner

İkinci Perde

Sahne

Yukarı kat salonu. Ortada bir masa, üzerinde üçüzlü iki şamdan yanıyor. Her iki tarafta birer kanepeler. Orta yerde kapı. Kapının yanında birer fazla sandalye. Sahne boş.

Bir müddet sonra mendiliyle ağzını kurulamakta olduğu hâlde Ali Salih Efendi girer.

Birinci Meclis

Ali Salih Efendi - yalnız

Ali Salih Efendi - (Hiddetle)Yok... Ben böyle her şeye karışan adamlardan hoşlanmam. Yok ellerimi yıkamamalı imişim. Bilmem yemeği

elimle yememeli imişim. Az kaldı o pis murdar içkiden de içeceklerdi. (Mendilini düşürür, cebine koyar. Kanepeye oturur. Paketi çıkararak bir sigara yakar) O bunak karıya da ne kızdım. Be hey kadın! Yaşın benden fazla, ne karışırın gençler arasına (gülerek) ama bizim tüccar kâtibi de o kokona ile işi tekmilliyor ha. Yarın mağazadan yıldız celb ettirmeli. (Ciddiyetle) Tövbe estağfurullah... Bu alafrangada hiç utanmak filan da kalmamış canım. Herifin kıskançlık damarlarında kan yürümüyor ki... Karısına açıktan açığa sulanıyorlar da hiç metelik verdiği yok. (Sigarasını yakar) Anlayamadım gitti. Ama o kan da ne fingirdiyor ya... Bu sakalımla (sakalım göstererek) vâkıa ben pek yaşlı değilim ama... Ne ise ben bile düşünmeğe başlıyordum. Âh ne diyeyim o su nâzırının oğluna... Beni böyle maskaralık içine gönderdi durdu. Yarın sağ selamet ben hemen buradan kapağı atayım. (Sigarasını içmekte devam eder.) Yook... Ben kurbanda bile büyük boynuzdan hoşlanmam. İçki tüccarı da içip içip bana boyuna müskirât nizamnâmesinden bahsediyor. Hay budala hay... Karının nizamnâmeyi filan tanıdığı yok. Kâtibi bulunca hemen ticarete başladı. (Arkasına dayanır.)

(Kapıdan Aleko Efendi ile kulaklı gözlük takmış olduğu hâlde Madam Ameli girerler.)

...devamı gelecek sayıda...

Dipnotlar:

1)Seval Şahin, "Amanvermez Anı'nın Serüvenleri", *Kitaplık*, sayı: 105, Mayıs 2007, s. 115-119.

2)Münir Süleyman Çapanoğlu, *Başın Tarihimizde Mizah Dergileri*, Garanti Matbaası, İstanbul, 1970, s. 100.

3)Hâlid Ziya Uşaklıgil, *Sanatı Dair 3*, Maarif Basımevi, İstanbul, 1955, s. 281.

4)*Hayâl-i Cedid*, nu: 60, 25 Teşrin-i Sâni 1910, s. 3.

5)Rahim Tarım, *Mehmed Rauf Hayatı ve Hikâyeleri Üzerine Bir Araştırma*, Akçağ Yay., Ankara, 2000, s. 20-21.

6)Bu vodvil için bakınız, Seval Şahin, "Mehmed Rauf'un Bilinmeyen Bir Eseri: İki Ebe Bir Gebe", *Hürriyet Gösteri*, sayı: 290, Yaz 2007, s. 92-97.

7)Beyim.

8)Sunma, takdim etme.

9)Milletvekili.

10)Medenî.

11)Zavalıçık.